

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4To/6/2021
Identifikačné číslo spisu: 9521100037
Dátum vydania rozhodnutia: 09.11.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Pavol Farkaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:9521100037.4

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a sudcov JUDr. Martiny Zeleňakovej a JUDr. Dušana Krč-Šeberu v trestnej veci proti obžalovanému X. S. pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d), písm. f) Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 9. novembra 2021 v Bratislave, o odvolaní obžalovaného X. S. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica z 9. júna 2021, sp. zn. 14T/2/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec v r a c i a súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica rozsudkom z 9. júna 2021, sp. zn. 14T/2/2021 (ďalej tiež „Špecializovaný trestný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) uznal obžalovaného X. S. (ďalej tiež „obžalovaný“ alebo „odvolateľ“) za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

- po tom ako dňa 22.12.2019 sa začal aktívne zaujímať o zničenie krvných stôp a následne dňa 27.12.2019 si na čerpacej stanici Slovnaft v D. zakúpil v plastovej bandaske o objeme 5l benzín, dňa 28.12.2019, v presne nezistenom čase, najskôr o 18.41 hod. vylákal svojho otca - poškodeného X. S. st. nar. XX.XX.XXXX na jeho osobnom motorovom vozidle Škoda Felícia Combi s evidenčným číslom D VIN:T na miesto s GPS súradnicami XX°XX,XXX'S, XXX°XX,XXX'V, situované v katastrálnom území obce U., okr. D., vedľa spevnenej poľnej cesty medzi obcami U. a R. T., kde po tom, ako obaja vystúpili z vozidla, poškodeného veľkou silou a prudkosťou udrel s doposiaľ nestotožneným tupohranatým predmetom najmenej osemkrát do oblasti hlavy, čím mu spôsobil zranenia a to viacnásobné zlomeniny lebečnej klenby a spodiny a pomliaždenie mozgu s vnútro-lebečným krvácaním, ktorým

poškodený X. S. st. v priebehu 5-10 minút na mieste podľahol, následne telo poškodeného X. S. st., ako aj tam stojace motorové vozidlo značky Škoda Felícia Combi, polial benzínom a zapálil, a následne z uvedeného miesta pešo odišiel po spevnenej poľnej ceste medzi obcami U. a R. T. do miesta trvalého bydliska.

Za to Špecializovaný trestný súd uložil obžalovanému podľa § 144 ods. 2 Trestného zákona, za použitia § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona, § 78 ods. 1 Trestného zákona mu zároveň uložil ochranný dohľad na 3 roky a podľa § 287 ods. 1 Trestného zákona aj povinnosť nahradiť poškodenej Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a. s. Bratislava škodu vo výške 15,93 Eur.

Proti tomuto rozsudku, v zákonom stanovenej lehote, priamo do zápisnice o hlavnom pojednávaní, podal obžalovaný odvolanie, ktoré neskôr osobitným podaním, prostredníctvom svojho obhajcu, písomne aj odôvodnil.

V písomných dôvodoch podaného odvolania obžalovaný vyjadril názor, že rozsudok súdu prvého stupňa je arbitrárny, keďže sa v prevažnej miere obmedzuje na výpočet vykonaných dôkazov, pričom neobsahuje úvahy súdu prvého stupňa, ktorými sa spravoval pri hodnotení výsledkov jednotlivých dôkazov s tým, že samotné závery nie sú logickým vyústením úvah Špecializovaného trestného súdu o vine obžalovaného, ktoré by nepripúšťali žiaden iný možný záver o vine obžalovaného. V tejto súvislosti obžalovaný okrem iného namietal, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé z akých dôvodov súd prvého stupňa nevykonal na hlavnom pojednávaní celý rad dôkazov navrhovaných či už intervenujúcim prokurátorom alebo obhajobou, Špecializovaný trestný súd nevyočul svedkyňu, ktorá posledná videla poškodeného v inkriminovaný deň, pritom svedkyňa A. H. vo svojej výpovedi zo 14. februára 2020 uviedla, že poškodeného videla 28. decembra 2019 v čase okolo 18.30 hod., teda pár minút pred jeho usmrtením, pričom poškodený mal mať v rukách fľašu s nejakou tekutinou (vizuálne podobnou benzínu) a v čase o 18.40 hod. mal poškodený odchádzať autom od obecného úradu. Táto výpoveď, podľa názoru obžalovaného nijako nezapadá do údajného reťazca nepriamych dôkazov svedčiacich o vine obžalovaného, pretože umožňuje oveľa logickejší výklad sledu udalostí ako usmrtenie vlastného otca bez zjavnej príčiny, a to ten, že poškodený neznámej osobe pomáhal v núdzi s nedostatkom pohonných látok (osobné motorové vozidlo neznámej osoby mohlo bez pohonných látok uviaznuť na mieste činu), pričom tejto verzii, podľa názoru odvolateľa, nasvedčuje nález ťažného lana na mieste činu, samotná poloha miesta činu a zhoreného motorového vozidla, reálna možnosť oslovenia poškodeného cudzou osobou o pomoc pred obecným úradom. Navyše súd prvého stupňa nevyočul ani najbližších rodinných príslušníkov obžalovaného a uspokojil sa s konštatovaním absencie motívu konania dovolateľa s tým, že táto otázka zostala nezodpovedaná, pritom pri takejto logike by páchatelom skutku mohol byť ktokoľvek. V ďalšom obžalovaný poukázal na, podľa jeho názoru, úvahami súdu prvého stupňa nezodpovedané otázky a nezrovnalosti vo vykonanom dokazovaní. Namietal, že Špecializovaný trestný súd nevysvetlil, prečo odvolateľ, ktorý sa mal zaujímať o ničenie krvných stôp, svoje oblečenie nespálil, nevysporiadal sa so závermi znaleckého dokazovania, z ktorých plynie, že bolo bežnou praxou poškodeného uskladňovať pohonné hmoty v bandaskách, s existenciou prítomnosti profilu DNA neznámej osoby na ťažnom lane, nevysvetlil prečo neuveril obžalovanému, že sa pred skutkom porezal, hoci to svedok A. nevylúčil, namietal podiel orgánov činných v trestnom konaní na absencii riadneho a zákonného zadokumentovania miesta činu, nevykonanie konfrontácie medzi svedkami A. K. a K. A. s tým, že rozpory medzi ich tvrdeniami boli odstraňované nezákonným spôsobom, a to operatívno-pátracou činnosťou a namietal taktiež záver súdu o vylákaní poškodeného obžalovaným na miesto činu a pohybe obžalovaného po obci U., hoci z výpovede znalkyne Mgr. J.j plynie vylúčenie akejkolvek aj druhej komparácie na kamerovom zázname zachyteného motorového vozidla.

V podstate z vyššie uvedených dôvodov obžalovaný navrhol, aby odvolací súd podľa § 321 ods. 1 písm. a), b), c), d) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil súdu prvého stupňa na doplnenie dokazovania a opätovné zákonné rozhodnutie.

Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky vo svojom

vyjadrení považoval napadnuté rozhodnutie za riadne odôvodnené s tým, že s jeho závermi sa stotožnil. Vyjadril názor, že Špecializovaný trestný súd riadne odôvodnil nevykonanie dôkazov navrhovaných prokurátorom a obžalovaným a navrhol odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietnuť.

Na základe takto podaného odvolania postupoval Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1, alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a zistil, že konanie predchádzajúce výrokom napadnutého rozsudku trpí vadou, v dôsledku ktorej bolo nevyhnutné napadnutý rozsudok zrušiť. Navyše súd prvého stupňa rozhodol predčasne, pretože sa nevyrovnal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, vyvolávajúcimi pochybnosti o správnosti skutkových zistení, na objasnenie ktorých bude potrebné niektoré dôkazy zopakovať alebo vykonať dôkazy nové.

V prvom rade sa žiada uviesť, že dôkaz spočívajúci vo výpovedi svedkyne K. C., o ktorý Špecializovaný trestný súd taktiež oprel svoje závery, bol na hlavnom pojednávaní vykonávanom súdom prvého stupňa 9. júna 2021 vykonaný v rozpore so zákonom.

Podľa § 263 ods. 1 Trestného poriadku namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

Súd prvého stupňa teda môže namiesto osobného výsluchu svedka čítať zápisnicu o jeho výpovedi, avšak môže tak urobiť len so súhlasom obžalovaného a prokurátora s tým, že obžalovaný musí takýto súhlas udeliť osobne, teda nie prostredníctvom obhajcu, pretože ide o osobný úkon obžalovaného, ktorého povaha vylučuje, aby ho namiesto neho urobil obhajca.

Z obsahu zápisnice o hlavnom pojednávaní vykonávanom súdom prvého stupňa v dňoch 8. a 9. júna 2021, ako aj jeho zvukového záznamu plynie, že súhlas (aj keď sporný) s prečítaním zápisnice o výpovedi svedkyne K. C. udelil na výzvu súdu prvého stupňa v rozpore s ustanovením § 263 ods. 1 Trestného poriadku obhajca, teda nie obžalovaný, navyše bez porady s obžalovaným a evidentne bez jeho súhlasu, keďže obžalovaný potom, čo mu bolo umožnené sa k tomu dôkazu vyjadriť, dožadoval sa jej osobného výsluchu. Na tomto mieste sa žiada ešte uviesť, že zápisnica o hlavnom pojednávaní z 9. júna 2021 žiadosť obžalovaného o vypočutie dotknutej svedkyne neobsahuje, hoci zo zvukového záznamu spomínaného hlavného pojednávania je zrejmé, že takáto požiadavka odznela, preto bude nevyhnutné dotknutú zápisnicu postupom podľa § 60 ods. 1 Trestného poriadku v tomto smere doplniť tak, aby zachytávala podstatný obsah priebehu predmetného úkonu.

Z predloženého spisu, ako aj dôvodov napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že súd prvého stupňa odmietol vykonať dôkaz výsluchom svedkyne A. H. a čítaním zápisnice o jej výsluchu navrhovaný obhajobou všeobecne dôvodiac (vo vzťahu k všetkým odmietnutým dôkazom), že ide o dôkaz, ktorým sa majú dokazovať okolnosti, ktoré boli zistené inými skôr vykonanými dôkazmi, prípadne, že išlo o dôkaz, ktorý sa týka okolností nepodstatných pre rozhodnutie vo veci samej a vo vzťahu ku skutku kladenému obžalovanému za vinu.

Z vyjadrenia obžalovaného, prostredníctvom jeho obhajcu, je však zrejmé, že ide o dôkaz, o ktorý obhajoba opiera svoje podstatné obhajobné tvrdenia ponúkajúce inú verziu priebehu skutkového deja (poškodeného mala usmrtiť neznáma osoba, ktorá mala poškodeného pri náhodnom stretnutí pri obecnom úrade požiadať o poskytnutie pohonných hmôt), pritom dotknutá svedkyňa mala, podľa názoru obhajoby, potvrdzovať časť priebehu takéhoto skutkového deja, keďže mala v rozhodnom čase vidieť poškodeného pri obecnom úrade s fľašou tekutiny pripomínajúcou benzín. Nie je preto možné súhlasiť so záverom súdu prvého stupňa, že ide o dôkaz, ktorý sa týka okolností nepodstatných pre

rozhodnutie vo veci samej a vo vzťahu ku skutku kladenému obžalovanému za vinu (má preukazovať inú alternatívu priebehu skutkového deja), a že ide o dôkaz, ktorým sa majú dokazovať okolnosti, ktoré boli zistené inými skôr vykonanými dôkazmi (keďže má preukazovať inú alternatívu priebehu skutkového deja, iné dôkazy, ktoré podporujú verziu popísanú v obžalobe, nemôžu preukazovať tie isté okolnosti ako dotknutý dôkaz).

A keďže tento dôkaz nebol vykonaný, súd prvého stupňa ho nepojal do svojho hodnotenia vykonaných dôkazov a tým pádom sa s podstatnými obhajobnými námietkami obžalovaného ani nevysporiadal.

Obdobne tak súd prvého stupňa odmietol vykonať výsluch svedkyne V. S., matky obžalovaného, ktorej výpoveďou mal obžalovaný v úmysle objasňovať skutočnosti týkajúce sa motívu, prípadne jeho neexistencie na jeho strane, respektíve skutočnosť, že obžalovaný by sa skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, ani nebol schopný dopustiť (k obdobným skutočnostiam mala byť vypočutá aj svedkyňa K. C., sestra poškodeného).

Vzhľadom na to, že súd prvého stupňa uzavrel, že otázka motívu konania obžalovaného zostala nezodpovedaná, nebolo možné súčasne dospieť k záveru, že ide o dôkazy, ktorými sa majú dokazovať okolnosti, ktoré boli zistené inými skôr vykonanými dôkazmi, prípadne, že ide o dôkazy, ktoré sa týkajú okolností nepodstatných pre rozhodnutie vo veci samej a vo vzťahu ku skutku kladenému obžalovanému za vinu. Súd prvého stupňa síce právnu kvalifikáciu podľa § 144 ods. 2 písm. f) Trestného zákona, teda že obžalovaný mal konať v úmysle získať majetkový prospech, vypustil, preto už ju (pre absenciu odvolania prokurátora) nebude možné ani po doplnení dokazovania v novom rozhodnutí v prípade, že súd prvého stupňa opätovne dospeje k záveru o vine obžalovaného, konštatovať, každopádne otázka motívu ohľadom konania, z ktorého bol obžalovaný uznaný vinným, je naďalej aktuálna.

V tejto súvislosti sa žiada ešte súdu prvého stupňa prisvedčiť, že pokiaľ obžalovaný udelí súhlas s čítaním zápisnice o výpovedi svedka namiesto jeho osobného výsluchu, tento svoj súhlas bez zmeny vo vykonanom dokazovaní nemôže vziať späť. V zásade je možné akceptovať aj situáciu, ak súhlas síce neudelí samotný obžalovaný, ale jeho obhajca po porade s obžalovaným, obžalovaný tento súhlas nespochybňuje a osobného výsluchu svedka sa nedožaduje. V prejednávanej veci však obhajca na hlavnom pojednávaní (ako to plynie zo zápisnice o tomto úkone a jeho zvukového záznamu) konanom 8. júna 2021, udelil súhlas s čítaním zápisnic o výpovedi svedkov evidentne bez porady s obžalovaným, preto obžalovaný mal právo na hlavnom pojednávaní konanom 9. júna 2021 s čítaním týchto zápisnic nesúhlasiť, keďže nešlo o bezdôvodné späťvzatie predtým platne udeleného súhlasu. Navyše v konkrétnych podmienkach prejednávanej veci, keď hlavné pojednávanie bolo naplánované na dva dni, nebol dôvod pred takým dôležitým rozhodnutím (aké dôkazy a akým spôsobom je ešte potrebné vykonať), obžalovanému neumožniť poradiť sa s obhajcom aj v čase medzi týmito dvoma dňami v ústave na výkon väzby, čoho sa obhajca dožadoval, keď z priebehu celého trestného konania nijakým spôsobom neplynie, že by sa obhajoba dopúšťala obštrukcií alebo sťažovala, či zdržiavala priebeh trestného konania.

Vyššie uvedeným postupom súdu prvého stupňa došlo k porušeniu práva na obhajobu obžalovaného zásadným spôsobom.

Bez doplnenia dokazovania v naznačenom smere, prípadne vykonania aj dôkazov ďalších, vykonanie ktorých sa ukáže byť potrebným, a bez odstránenia vyššie naznačených procesných nedostatkov, nebude možné vo veci spravodlivo rozhodnúť.

Z uvedených dôvodov preto najvyšší súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu postupom podľa § 321 ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c) Trestného poriadku zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa, aby ju v potrebnom rozsahu prejednal a rozhodol, pričom senát najvyššieho súdu rozhodol jednomyseľne.

Na dôvažok najvyšší súd dodáva, že zápisnica o hlavnom pojednávaní nezachytáva súhlas strán v konaní s prečítaním znaleckého posudku znalca z odboru psychológie PhDr. E., hoci tento súhlas bol v závere

hlavného pojednávania konaného 8. júna 2021 udelený. Bude preto potrebné aj v tomto smere zápisnicu o hlavnom pojednávaní postupom podľa § 60 ods. 1 Trestného poriadku doplniť.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok prípustný nie je.